

BIBLIOGRAFI

BIBLIOGRAFI

1. BUKU DAN ARTIKEL

Ab. Mu'min Ab. Ghani et.al (2001), *Buku Panduan Penulisan Tesis/Disertasi Ijazah Tinggi Akademi Pengajian Islam*, Kuala Lumpur : Akademi Pengajian Islam, Universiti Malaya.

Abd. Aziz Deraman (1991), "Dilema dan Cabaran Tamadun Kelantan", dalam *Mastika*, Kuala Lumpur: Utusan Melayu (M) Berhad.

Abdul Halim Ahmad (1982), "Pendidikan Islam di Kelantan". *Warisan Kelantan*, Kuala Lumpur : Jabatan Sejarah Universiti Malaya.

Abdul Halim bin Haji Mat Diah (1987), *Suatu Contoh Tentang Huraian Metodologi*, Kuala Lumpur: Fakulti Usuluddin Universiti Malaya.

_____ (1986), "Falsafah Pendidikan Islam di Institut Pengajian Tinggi di Malaysia", (Desertasai Ph.D., IAIN Sunan Kalijogo, Yogyakarta).

Abdul Rahman al-Ahmadi (1985), "Catatan Sepintas Lahu : Beberapa Perbandingan Antara Kelantan - Minangkabau", *Warisan Kelantan IV*, Kota Bharu : Perbadanan Musium Negeri Kelantan, Istana Jahar.

Abdul Razak Mahmud (1987), "Maahad Muhammadi Lima Puluh Tahun", Pengasuh, bil. 486, Kota Bharu : Majlis Agama Islam dan Adat Istiadat Melayu Kelantan.

_____ (1988), "Beberapa Catatan Tentang Pengasuh (1988-1988)", *Pengasuh*, bil. 493, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam dan Adat Istiadat Melayu Kelantan.

_____ (1988), "Dato' Haji Ismail Dalam Kenangan", Pengasuh, bil. 493, Kota Bharu: Majlis Ugama Islam dan Adat Istiadat Melayu Kelantan.

_____ (1988), "Dua Puluh Tahun Lembaga Peperiksaan Sijil Sekolah-sekolah Agama Kelantan", dalam Pengasuh, bil. 495, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam dan Adat Istiadat Melayu Kelantan.

_____ (1990), "75 tahun Majlis Ugama Islam dan Adat Istiadat Melayu Kelantan" dalam *Pengasuh*, bil. 507, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam dan Adat Istiadat Melayu Kelantan.

-
- (1991), "Halaqah Kitab Masjid Muhammadi", dalam *Pengasuh*, bil. 515, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan.
-
- (1992), "Tujuh Puluh Lima Tahun Majlis Ugama Islam dan Adat Istiadat Melayu Kelantan", *Warisan Kelantan XI*, Kuala Lumpur : Perbadanan Muzium Kelantan.
-
- (1993), "Pengarang Pengasuh 1918-1993", *Pengasuh*, bil. 528, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam dan Adat Istiadat Melayu Kelantan.
-
- (1996), "Dato' Haji Ismail Dalam Kenangan", dalam Ismail Che Daud (ed.) *Tokoh-tokoh Ulama' Semenanjung Melayu (2)*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam dan Adat Istiadat Melayu Kelantan.
-
- (1996), *Pelajaran Tata Rakyat Negeri Kelantan (2)*, Kota Bharu : Pustaka Aman Press Sdn. Bhd.
-
- (1997), *Pelajaran Tata Rakyat Negeri Kelantan (1)*, Kota Bharu : Sofi's Friend & Book Dealer.
-
- (2000), "Persuratan Islam di Kelantan, Terengganu dan Fatani Sehingga Awal Abad Ke-20", (Kertas Kerja Untuk Bengkel Penulisan Prosa Islam, Anjuran Dewan Bahasa dan Pustaka, Pada Julai 2000 di Perdana Resort, Kelantan).
-
- (2002), *Ikhtisar Sejarah Kelantan*, Kota Bharu : Pustaka Aman Press.
-
- (1987), "Masjid Muhammadi Kota Bharu (1867-1987)", dalam *Pengasuh*, bil. 490, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan.
- Abdullah @ Rahimi bin Abdul Majid (ed.) (2001), "Berita Warga JAHEAIK", *al-Wasilah*, bil. 3, Kota Bharu : Jabatan Hal Ehwal Agama Islam Kelantan.
-
- (ed.) (2001), "JAHEIK Sepintas Lalu", *Majalah Al-Wasilah*, bil. 2, Kota Bharu : Jabatan Hal Ehwal Agama Islam Kelantan.
- Abdullah al-Qari Haji Salleh (1967), *Sejarah Hidup Tok Kenali*, Kota Bharu : Pustaka Aman Press.
- Abdullah Alwi bin Haji Hassan (1980), "The Development Of Islamic Education In Kelantan", *Tamadun Islam Di Malaysia*, Kuala Lumpur : Persatuan Sejarah Malaysia.
-
- (1981), "Kelantan: Islamic Legal History Before 1909" dalam *Malaysia In History*, Vol. XXIII, T.P..

- Abu al-A'la al-Maududi (t.t), *Towards Understanding Islam*, Terj. Elwin Siregar, *Dasar Akidah Islam*, Jakarta: Media Dakwah.
- Ahmad bin Haji Mohd Salleh (1984), *Kursus Pendidikan Islam*, Kelantan: Pustaka Aman Press Sdn. Bhd., Kota Bharu.
- Ahmad Mahdzan Ayob (1985), *Kaedah Penyelidikan Sosio-ekonomi Suatu Pengenalan*, Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Ahmad Mukhtār Umar, e.d (1988). *Al-Mu' jam Al-Arabī Al-Asāsī*, Tunis: Al-Munazzamah Al-Arabīah lil al-Tarbiyah Wa al-Thaqāfah Wa al-Ulūm.
- Alias Mohemad (t.t), *Inteligensia Melayu*, Kuala Lumpur: Insular Publishing House Sdn. Bhd.
- _____ (1975), *Kelantan : Politik dan Dilema Pembangunan*, Kuala Lumpur : Utusan Melayu Berhad.
- Al-Quran dan Terjemahannya* (t.t), Saudi Arabia : Mujaḥma' Al Malik Fahd Li Thiba'at Al Mushhaf Al-Syarīf, Madinah al-Munawwarah.
- As'ad Syukri Hj. Muda (1962), *Sejarah Kelantan*, Kota Bharu: Pustaka Aman Press.
- Charles Issawi (1962), *Filsafat Islam Tentang Sejarah*, Terj : Dr. Ali Mukti, Jakarta: Tinta Mas.
- Che Ismail bin Che Daud (1992), " Satu Abad Mufti Kerajaan Negeri Kelantan", dalam *Pengasuh*, bil. 405, Majlis Ugama Islam dan Adat Istiadat Melayu Kelantan.
- Dr. Syed Othman bin Syed Omar (2001) "Sumbangan Pengasuh Kepada Masyarakat" (Seminar Pengasuh, Dewan Bahasa dan Pustaka Wilayah Timur Kota Bharu. Pada 12-13hb Jun 2001).
- Drs. A.M. Iskandar Haji Ahmad (1980), *Persuratkhabaran Melayu 1876-1968*, Kuala Lumpur : Dewan Bahasa dan Pustaka, Kementerian Pelajaran Malaysia, Cet. Pertama, Edisi Kedua.
- Drs. Hasbullah Bakry (1963), "*Tjatatatan tentang Mula Masuknya Islam ke Indonesia*" Kertas kerja yang dibentangkan dalam seminar " Sejarah Masuknya Islam ke Indonesia" , Medan : Panatia Seminar Sejarah Masuknya Islam ke Indonesia.
- G. Coedes (1968), *The Indianized States of South East Asia*, Kuala Lumpur: T.P.
- Haji Dasuki bin Haji Ahmad (1974), *Ikhtisar Perkembangan Islam*, Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka, Kementerian Pelajaran Malaysia.
- Haji Daud bin Muhammad (1999), "Sejarah Penubuhan Mahkamah Syariah dan Perkembangan Undang-undangnya di Negeri Kelantan", *Majalah al-*

Wasilah, bil. 2, Kota Bharu : Jabatan Hal Ehwal Agama Islam Kelantan, Jun 1999.

Haji Ismail bin Haji Yusoff (1954), *Mencari Kebenaran*, Kota Bharu : Matbaah Majlis Agama Islam.

_____ (1960), *Pelajaran Hadith Tahun I*, Kota Bharu : al-Matbaah al-'Ahliyyah, c.1.

_____ (1961), *Pelajaran Hadith Tahun II*, Kota Bharu : al-Matbaah al-'Ahliyyah, c.1.

_____ (1962), *Asuhan Akhlak Penggal III*, Kota Bharu : Pustaka Aman Press, c.II.

_____ (1962), *Al-Quṭūf al-Dāniyyah Syarḥ al-Manzūmah al-Baiḡūniyyah*, Kota Bharu : Pustaka Aman Press, c.II.

_____ (1962), *Pelajaran Ilmu Tauhid*, Kota Bharu : Pustaka Aman Press, c. II.

_____ (1962), *Sejarah Islam*, Kota Bharu : Pustaka Aman Press, c. I.

_____ (1964), *Panduan Mengerja Haji*, Kota Bharu : Pustaka Aman Press, c. I.

_____ (1965), *Pengetahuan Islam Tingkatan Empat*, Kota Bharu : Pustaka Aman Press, c. 1.

_____ (1971), "Kedudukan Anak Yatim Dalam Islam Dan Pembelaannya", *Pengasuh*, bil.390, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, Ogos 1971.

_____ (1987), *Himpunan Fatwa Mufti Kerajaan Negeri Kelantan Jilid Pertama*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, c. 1.

_____ (1966), *Risālah fi 'ilm Usūl al-Fiqh*, Kota Bharu : Pustaka Aman Press, c. I.

_____ (1965), "Hukum-hukum Khilafiah Dan Masyarakat Awam", *Rencana Pengarang Pengasuh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil. 350, November 1965.

_____ (1955), "Agama Dan Nafsu", *Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil. 273, April 1955.

-
- (1965), "Akibat Dari Buta U gama", *Rencana Pengarang Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil.347, Ogos 1965.
-
- (1976), "Apakah Hukum Perkahwinan Dengan Orang-orang Yang Ditukarkan Jantinya Melalui Proses Pembedahan", *Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil.420, Disember 1976.
-
- (1955), "Belajar Kenal Dengan Kebajikan Dan Kedosaan", *Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil. 277, Ogos 1955.
-
- (1954), "Berkorbanlah", *Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil.264, Julai 1954.
-
- (1976), "Dua saksi : Cara-cara Akad Nikah Lebih Tinggi Nilainya Dari Akad Jual beli", *Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil.417, Ogos 1976.
-
- (1984), "Fatwa Amanah Saham" (Kertas Kerja Yang Dikemukakan Kepada Majlis Negeri Kelantan, 1984).
-
- (1953), "Gambar Dan Mengambar", *Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil.246, Febuari 1953.
-
- (1954), "Hari Kemenangan Islam", *Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil.265, Ogos 1954.
-
- (1954), "Hari Rabu Akhir Safar", *Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil.266, September 1954.
-
- (2002), "Hubungan Hukum Syarak Dengan Masalah Bani Insan", *Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil.573, Januari-Mac 2002.
-
- (1965), "Hukum-hukum Khilafiah Dan Masyarakat Awam", *Rencana Pengarang Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil.350, November 1965.
-
- (1954), "Islam Dan Kerjasama", *Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil.257, Januari 1954.
-
- (1953), "Islam Dan Kristian", *Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil.247, Mac 1953.

-
- (1953). "Islam Dan Perhambaan", *Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil.248, April 1953.
-
- (1953). "Islam Dan Peri Kemanusiaan", *Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil.252, Ogos 1953.
-
- (1953). "Islam Mengarahkan Keamanan Sejagat", *Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil.253, September 1953.
-
- (1964). "Islam", *Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil. 340, Disember 1964.
-
- (1977). "Izin Perempuan Diperlukan", *Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil.422, Mac-April 1977.
-
- (1954). "Kata Pasti Dikota", *Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil.259, Mac 1954.
-
- (1953). "Ke Arah Menyatukan Fahaman", *Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil.256, Disember 1953.
-
- (1970). "Kedudukan Anak Yatim Dalam Islam Dan Pembelaannya", *Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil.390, Ogos 1970.
-
- (1959). "Kenapakah Manusia Berhajatkan Kepada Rasul", *Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil.315, April 1959.
-
- (1965). "Kesan Dakwah Ugama Di Zaman Kebendaan", *Rencana Pengarang Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil.348, September 1965.
-
- (1978). "Khutbah Idul Fitri", *Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil. 418, September 1978.
-
- (1975). "Konsep Taharah Dalam Islam", *Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil. 404, Mac 1975.

-
- (1978). "Lafaz Talak", *Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil.438. November 1978.
-
- (1965). "MAIK : Apakah Khidmatnya Kepada Adat Istiadat Melayu", *Rencana Pengarang Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil.345, Jun 1965.
-
- (1977). "Mas Kahwin", *Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil.428. Disember 1977.
-
- (1954). "Pelajaran Kaum Wanita", *Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil. 166, September 1954.
-
- (1953). "Pembentukan Jiwa", *Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil.249, Mei 1953.
-
- (1975). "Peminangan Bukan Jual Beli", *Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil. 405, April 1975.
-
- (1955). "Pengaruh Malu Kepada Manusia", *Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil. 276, Julai 1955.
-
- (1955). "Pengertian Zahid Dalam Islam", *Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil. 281, Disember 1955.
-
- (1977). "Peranan Akad Dalam Perkahwinan : Nikah Cina Buta Bukanlah Nikah Yang Sebenar", *Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil.425. Ogos 1977.
-
- (1965). "Peranan Orang-orang Ugama Dalam Menghapuskan Khurafat", *Rencana Pengarang Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil.344. Mei 1965.
-
- (1954). "Peristiwa Hudaibiah", *Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil.267, Oktober 1954.
-
- (1957). "Peristiwa Tahun Hijrah", *Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil. 294, Mei 1957.

-
- (1976), "Pepindahan Kuasa Wali", *Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil.414, April 1976.
-
- (1975), "Puasa Dan Rahsianya", *Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil. 284, Sya'ban 1375.
-
- (1954), "Punca Kejayaan Yang Sebenar-benarnya", *Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil.260, April 1954.
-
- (1953), "Rahsia Kemunduran Kita", *Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil.248, April 1953.
-
- (1978), "Rukun Talak", *Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil.430. Febuari 1978.
-
- (1959), "Sedikit Tentang Hadis Maudu'", *Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil. ?, Disember 1959.
-
- (1956), "Sejarah Kaabah, Haji Dan Hikmatnya", *Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil. 287, Jun 1956.
-
- (1965), "Sempena Bulan Maulid An-Nabi s.a.w", *Rencana Pengarang Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil.346, Julai 1965.
-
- (1957), "Sendi-sendi Pengajaran Islam", *Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil. 290, September 1957.
-
- (1961), "Subud : Ugamakah Atau Tidak ?", *Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil.329, Jan-Febuari 1961.
-
- (1978), "Syarat Pada Yang Ditalak", *Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil.434. Jun 1978.
-
- (1965), "Tok Pekong Diberi Nama Syeikh Abdullah", *Rencana Pengarang Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil.349, Oktober 1965.
-
- (1987), "Tarikat Naqsyambandiyyah", Kertas Kerja Yang Dibentangkan di Seminar Sufi Peringkat kebangsaan di Pusat Islam, Pada 7 & 8 Disember 1987.

-
- (1964), "Tuhan", *Pengasoh*. Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil. 338, Oktober 1964.
-
- (1965), "Universiti Islam Merupakan Kepentingan Bersama", *Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil. 343, Mac 1965.
-
- (1956), "Untuk Panduan Mujahidin Islam", *Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil. 286, September 1956.
-
- (1976), "Wali Mujbir", *Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil.416. Jun-Julai 1976.
-
- (1976), "Wali Sultan : Bagaimana hendak Mengahwini Seorang Perempuan Jika Walinya Di Dalam Penjara", *Pengasoh*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, bil.416, Jun-Julai 1976.
- Haji Zainal Abidin Safarwan (1995). *Kamus Besar Bahasa Melayu Utusan*, Kuala Lumpur: Utusan Publication & Distributors Sdn. Bhd., c. I.
- Hassan Ayyub (1980), *Tabsîr al-'Aqâ'id al-Islamiyyah*, Kuwait: Dar al-Qur'an al-Karim.
- Hassan Harun (1999). *Kelantan Rakyat Dinamik, Negeri Semakin Ketinggalan*, Kuala Lumpur : DD Mediaconsult sdn. Bhd.
- Imam Barnadib (1982), *Arti dan Metode Sejarah Pendidikan*, Yogyakarta: Yayasan Penerbitan FIP-IKIP.
- Ismail Awang (2001). " Mufti Haji Wan Muhammad (1870-1920)", dalam *Tokoh-tokoh Ulama' Semenanjung Melayu (1)*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, 2001.
-
- (1986), "Sejarah Masuknya Al-Quran ke Kelantan", dalam *Warisan Kelantan V* , Kota Bharu : Perbadanan Mesium negeri Kelantan, Istana Jahar, 1986.
- Ismail bin Che Daud (2001). "Ulama' Muhajirin di Kelantan". *Pengasuh*, bil : 571, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, Sep-Okt 2001.
- Kamus Dewan Edisi Ketiga* (1996), Kuala Lumpur : Dewan Bahasa dan Pustaka, Kementerian Pendidikan Malaysia.
- Khalid M. Hussain (1999). *Kamus Dwibahasa*, Kuala Lumpur: Percetakan Dewan Bahasa dan Pustaka. c. XIII.

- Khoo Kay Kim (1972), "Semenanjung Tanah Melayu Pada Kurun Yang ke-19", dalam Zainal Abidin bin Abdul Wahid (ed.), *Sejarah Malaysia Sepintas Lalu*, Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka, 1972.
- Koentjaraningrat (1983), *Metode-metode Penelitian Masyarakat*, Jakarta: P T Gramedia.
- Louis Gottschalk (1975), *Understanding History : A Primer of Historical Method*, Terjemahan Nugroho Notosusanto, T.T.P.: Yayasan Penerbitan Universitas Indonesia.
- Mohamad Kamil Haji Abdul Majid (1993), *Tokoh-tokoh Pemikir Islam*, Jld. 1, Selangor : Budaya Ilmu Sdn. Bhd.
- Mohamad Sarim Haji Mustajab (1973), *Kedudukan Islam di Kelantan Menjelang Kemasukan British*, Widya 9, 51-54 Mei 1973.
- Mohamad Yusuf (1971), "Sistem Pondok Masih Berkembang Di Kelantan: Pelajar Bercita-cita Untuk Jadi Orang Alim", *Utusan Melayu*, 28 Februari 1971.
- Mohd. Dahlan Mansoer (1979), *Pengantar Sejarah Nusantara Awal*, Kuala Lumpur : Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Mohd. Michael Abdullah (1995), *Pemikiran Kritis*, Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka, Kementerian Pendidikan Malaysia.
- Mohd. Taib Osman *et al.* (1989), *Masyarakat Melayu, Struktur, Organisasi dan Menifestasi*, Kuala Lumpur : Dewan Bahasa dan Pustaka, Kementerian Pendidikan Malaysia.
- Mohd. Zain bin Salleh (1985), "Negeri Kelantan Selayang Pandang", *Fokus Negeri Kelantan*, Kota Bharu: Pejabat Setiausaha Kerajaan Kelantan, April 1985.
- _____ (1987), *Keluarga Di Raja Kelantan Darul Naim*, Kota Bharu : Perbadanan Muzium Negeri Kelantan, Istana Jahar.
- Muhammad 'Abdullah al-Darrār (1969), *al-Din : Durūs Mumahhidah li Dirāsati al-Tārikh al-Adyān*, Kaherah : Maṭbāah as-Ṣa 'ādah.
- Muhammad Hussein Khali'e bin Haji Awang (1970), *Kelantan Dari Zaman Ke Zaman*, Kelantan: Syarikat Dian Sdn. Bhd., Kota Bharu.
- Muhammad Ibn 'Abdillah, Ibn Baṭutah (1992), *Rehlah Ibn Baṭutah : Tuḥfatul Naẓẓar Fi Gharāib Al-Amsār*, Lubnan: Dar al-Kutub al-'Ilmiyyah, Bairut.
- Muhammad Nawī Hasyim (1984), *Sinar Kelantan*, Kota Bharu : Pustaka Aman Press, Jun 1984.

Muhammad Yunan bin Mahmood (1989), "Mufti Dato' Haji Ismail bin Haji Yusoff", Dalam *Riwayat Hidup Tokoh-Tokoh Ulama' Kelantan*, Kota Bharu : Yayasan Islam Kelantan, c. 1.

(1997), *Sejarah Maahad Muhammadi 1937-1997*, Kota Bharu : Maahad Muhammadi dan Persatuan Murid Tua.

(1988), *Biografi Tokoh Pendidikan Yayasan Islam Kelantan dari Tahun 1979 hingga 1988*, Kota Bharu : Yayasan Islam Kelantan.

Muhd. Yusuf Ibrahim (1997), *Ilmu Sejarah : Falsafah, Pengertian, dan Kaedah*, Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

G.J. Garraghan (1948), *A Guide to Historical Method*, T.T.P.: S.J. Fordham University Press, c. 2.

Nik Abdul Aziz bin Haji Nik Hassan (1983), "Islam dan Masyarakat Kota Bharu di Antara Tahun 1940 – 1990", Dalam *Islam di Kelantan*, Kuala Lumpur : Persatuan Sejarah Malaysia, 1983.

(1997), *Sejarah Perkembangan Ulama' Kelantan*, Kota Bharu : Pustaka Aman Press.

Nik Hassan Suhaimi (1986), *Kelantan Dalam Perspektif Arkeologi*, Kota Bharu : Perbadanan Musium Negeri Kelantan.

Nik Mohamed bin Nik Mohd Salleh (1985), "Perkembangan Pendidikan atau Pengajian Islam Di Negeri Kelantan", dalam *Warisan Kelantan IV*, cet. I, Kota Bharu: Perbadanan Muzium Negeri Kelantan, Istana Jahar, 1985.

(1987), "Sistem Politik dan Kesultanan Kelantan" dalam *Kelantan Zaman Awal : Kajian Arkeologi dan Sejarah Di Malaysia*, Kelantan: Perbadanan Muzium Negeri Kelantan, Istana Jahar, Kota Bharu, 1987.

(1984), "Perkembangan Penulisan Sejarah Kelantan dan Tinjauan Mengenai Sumber-sumbernya", dalam *Warisan Kelantan III*, Kelantan: Perbadanan Muzium Negeri Kelantan, Istana Jahar, Kota Bharu, 1984.

(1980), "Salasilah Raja-Raja Kelantan", (Ketras Kerja Seminar Sejarah dan Budaya Wilayah Kelantan di Kota Bharu pada 12 -15hb. April 1980).

P.E. De Josselin De Jong (1963), *Agama-agama di Gugusan Pulau-pulau Melayu*, Terj. Abdullah Hussain, Kuala Lumpur : Oxford University Press.

- Rahim bin Abdullah (1983), "Pelajaran Pondok Di Negeri Kelantan" dalam *Beberapa Aspek Warisan Kelantan II*, Perbadanan Muzium Negeri Kelantan, Kota Bharu, 1983.
- Robert Winzeler (1985), *Ethnic Relations in Kelantan : A Study of Chinese and Thai As Ethnic Minorities in Malay State*, Singapore: Oxford University Press.
- S. Q. Fatimi (1963), *Islam Comes To Malaysia*, Singapore: Malay Siam Sociological Research Institut LTD.
- Sa'ad Shukri bin Haji Muda, Abdullah Al-Qari bin Haji Salleh dan Abdul Rahman Al-Ahmadi (1971), *Detik-detik Sejarah Kelantan*, Kota Bharu : Pustaka Aman Press, c. 1.
- Sartono Kartodirdjo (1983), "Metode Penggunaan Bahan Dokumen", dalam *Metode-metode Penelitian Masyarakat*, Jakarta: P T Gramedia.
- Sejarah Ringkas Penubuhan Maktab Pengajian Islam (1996), *Majalah Nurul Huda*, bil.II, Kota Bharu : SMU(A) Maktab Pengajian Islam.
- Sir Frank Swetterhan (t.t), *British Malaya*, London : Allen and Unwin.
- Sheikh Abdullah bin Muhd Basmeh dan Muhd Noor bin Haji Ibrahim (1990), *Tafsir Pimpinan al-Rahman Kepada Pengertian al-Quran*, Kuala Lumpur : Bahagian Hal Ehwal Islam, Jabatan Perdana Menteri, C. 10.
- Syeikh Ibrāhīm ibn Muhammad al-Baijūrī (1983), *Tuhfatul al-Murīd Syarh Jāūharatul al-Taūhid*, Bairut: Dar al-Kutub al-Ilmiyah, c. II.
- Tengku Azmi bin Tengku Jaafar (1984), "Sejarah Penubuhan Majlis Ugama Islam dan Adat Istiadat Melayu Kelantan Serta Tahap-Tahap Permulaan Perkembangannya", (Kajian Ilmiah untuk Jabatan Sejarah, Universiti Malaya).
- Tun Abdul Razak bin Dato' Hussein (1973), "Kata-kata Aluan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri", dalam Haji Ismail bin Haji Yusof *et.al* (1973), *Muqaddimah Mustika Hadith Rasulullah S.A.W*, Kuala Lumpur : Bahagian Hal Ehwal Islam, Jabatan Perdana Menteri, c. 1.
- W.G. Shaliabear (1967), *Sejarah Melayu*, Kuala Lumpur: Oxford Universiti Press.
- Wan Burhadin Wan Omar (1983), "Yayasan Pengajian Tinggi Islam (sehingga 1974)", *Islam Di Kelantan*, Kuala Lumpur : Persatuan Sejarah Malaysia, 1983.
- Wan Hussein @ Azmi (1979), *Pendakwahan Islam Dan Perkembangannya di Alam Melayu Dari Abad ke VII M - XVII M*, T.T.P.: Kementerian Kebudayaan, Belia dan Sukan.

- Wan Hussein Azmi (1984), "Islam di Malaysia : Kedatangan dan Perkembangan (Abad ke-20)", dalam Prof. Khoo Kay Kim (ed.), *Tamadun Islam di Malaysia*, Kuala Lumpur: Persatuan Sejarah Malaysia, c. 1.
- Wan Ngah bin Wan Dagang (1975), "Islam ke Alam Melayu Dibawa Ahli-ahli Sufi", *Pengasuh*, bil.406, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, May 1975.
- William R. Roff (1974), *Kelantan: Religion, Society And Politics In A Malay State*, Kuala Lumpur : Oxford University Press.
- Zakiah Hanum (1953). *Asal-usul Negeri-negeri Di Malaysia*, Singapura: Times Books International.

2. DOKUMEN DAN LAPORAN

- Akademi Pengajian Islam Universiti Malaya, *Buku Panduan Program Ijazah Tinggi (1999/2000)*, Kuala Lumpur : Cybergraphics Services.
- Badan Persuratan dan Penerbitan Maahad Muhammadi, *Majalah al-Nur*, bil. 13, Kota Bharu : Pustaka Aman Press.
- Buku Cenderahati Perayaan Sempena Ulangtahun Hari Keputeraan Kebawah Duli Yang Maha Mulia Al-Sultan Kelantan Yang ke-50*. Kota Bharu : Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri.
- Buku Cenderamata Sambutan 10 Tahun Yayasan Pengajian Tinggi Islam Kelantan*, Kota Bharu : Pustaka Aman Press, 1977, h. 33.
- Dato' Haji Muhamad Yusof bin Hasan (1964), *Penyata Tahunan MAIK Tahun 1964*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, h. 20. Dokumen tersimpan di Perpustakaan Islam MAIK dengan no. 93/01635.
- Dato' Haji Nik Mahmud bin Daud (1980), *Penyata Tahunan Majlis Agama Islam Kelantan Bagi Tahun 1980*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam dan Adat Istiadat Melayu Kelantan.
- Jawatankuasa Pembangunan Sekolah SMU(A) Maktab Pengajian Islam (1995), (Kertas Kerja Untuk Mendapatkan Tapak Baru Bagi SMU(A) Maktab Pengajian Islam, Jalan Bayam).
- Laporan Sepintas Lalu Mengenai Lembaga Peperiksaan Sijil Sekolah-sekolah Agama Kelantan. Kota Bharu : Pejabat Lembaga Peperiksaan di Jabatan Sekolah-sekolah Agama Kelantan. 1969.

- Laporan Tahunan JAHEAIK Tahun 1982, (Majlis Ugama Islam dan Adat Istiadat Melayu Kelantan) Dokumen No. 93/01668 di Perpustakaan Islam MAIK, Kota Bharu.
- Laporan Tahunan MAIK Tahun 1970, (Majlis Ugama Islam dan Adat Istiadat Melayu Kelantan) Dokumen No. 93/01660 di Perpustakaan Islam MAIK, Kota Bharu.
- Laporan Tahunan MAIK Tahun 1988, (Majlis Ugama Islam dan Adat Istiadat Melayu Kelantan) Dokumen No. 93/01674 di Perpustakaan Islam MAIK, Kota Bharu.
- Majalah Az-Zikra* (2001), Kota Bharu : Badan Redaksi, SMU(A) Maktab Pengajian Islam, Edisi ke 16.
- Manzaidi Mohd Amin (2001), "Sumbangan Pengasuh Tidak Pernah Berubah", *Utusan Malaysia*, 19hb. Jun 2001.
- Minit Mesyuarat Jabatan Sekolah-Sekolah Agama (JASA) Kelantan. Bil. (29) dlm JASA 7/011).
- Nor Razi (1982), "Kedatangan Agama Islam Ke Alam Melayu", dalam *Utusan Kiblat*, Bil. 146, Kuala Lumpur: Utusan Melayu (M) Berhad, Oktober 1982.
- Pekeliling Majlis Agama Islam Kelantan bil. (5) dlm. m.a 557/55 bertarikh 5hb. Mac 1956.
- Pengenalan Majlis Ugama Islam dan Adat Istiadat Melayu Kelantan*, (t.t), Dolumen tersimpan di Perpustakaan Islam MAIK, Kota Bharu, No. Rujukan : 93/01670.
- Pengenalan Pejabat Mufti*, Kota Bharu : Pejabat Mufti Kerajaan Negeri, 2002.
- Pengenalan Ringkas Pejabat Mufti Kerajaan Negeri Kelantan* (2000), Kota Bharu : Pejabat Mufti Kerajaan Kelantan, 2000.
- Penyata Tahunan MAIK Bagi Tahun 1986. Dokumen no. (MUI.KN. D231/344/86 (10) di Perpustakaan Islam MAIK Kota Bharu.
- Penyata Tahunan MAIK Tahun 1917, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam dan Adat Istiadat Melayu Kelantan.
- Penyata Tahunan MAIK Tahun 1988, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam dan Adat Istiadat Melayu Kelantan.
- Peraturan Bagi Madrasah Arabiah Muhammadiyah (1937), Kota Bharu : Majlis Ugama Islam dan Adat Istiadat Melayu Kelantan. Minit Majlis No. 137/1937.
- Perlembagaan Malaysia*, Kuala Lumpur : Law Publisher, c. V. 1986.

Senarai Kehormatan Istiadat Kemahkotaan Kebawah Duli Yang Maha Mulia Sultan ismail Petra Ibni al-Marhum Sultan Yahya Petra tahun 1980, Warta Kerajaan Negeri Kelantan , Mac 1980.

Taburan Penduduk dan Ciri-ciri Asas Demografi, *Buku Laporan Banci Penduduk dan Perumahan Malaysia 2000*, Kuala Lumpur : Jabatan Perangkaan Malaysia.

Tengku Abdul Aziz bin Tengku Mohd. Hamzah (1968), *Penyata Tahunan MAIK Tahun 1968*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan.

Tengku Abdul Aziz bin Tengku Mohd. Hamzah (1970), *Penyata Tahunan Majlis Agama Islam Kelantan Bagi Tahun 1970*, Kota Bharu : Majlis Ugama Islam dan Adat Istiadat Melayu Kelantan.

Undang-undang Majlis Ugama Islam dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, Kota Bharu : Pustaka Aman Press, 1966.

Yayasan Pengajian Islam Negeri Kelantan (YPINK), Bil. (5) dlm. JASA T / 143, *Strategi Pelajaran Agama YPINK*, 18 Oktober 1979.

SENARAI TEMURAMAH

Datin Hajjah Che Hawa isteri Dato' Haji Ismail di rumah beliau di Kg. Sireh, Kota Bharu pada 8hb. Mac 2002 pada pukul 5.00 petang.

Dato' Haji Hasbullah bin Haji Hassan, Mufti Kerajaan Kelantan pada 5hb. Jun 2002 di pejabat beliau di Kompleks JAHEAIK, Lundang.

Dato' Muhd. Shukri bin Muhamad di pejabat Mufti Kerajaan Negeri Kelantan, Kompleks JAHEAIK, Lundang pada 2hb. Jun 2002.

En. Arifin bin Yusof, Pembantu Perpustakaan Akademi Pengajian Islam Nilam Puri, pada 18hb. Febuari 2002 di Perpustakaan Akademi Pengajian Islam Nilam Puri.

Encik Hasnan bin Haji Ramli, Pegawai Penyelidikan dan Penerbitan JAHEAIK di pejabat beliau di Kompleks JAHEAIK, Lundang pada 23hb. April 2002.

Encik Lukman bin Ibrahim, Pegawai Percetakan Pustaka Aman Press di pejabat beliau di Kota Bharu pada 25hb. Febuari 2002.

Muhamad Sahimi bin Jusoh, 53 tahun di rumah beliau di Kg. Cerang, Kota Bharu pada 1hb. Jun 2002.

Muhammad Yusof bin Leh 60 tahun di rumah beliau di Kg. Padang Landak, Besut Terengganu pada 22hb. April 2002.

Prof. Madya Datin Dr. Paizah binti Haji Ismail, pada 5hb. Mei 2002 di pejabat beliau di Akademi Pengajian Islam, Universiti Malaya.

Ustaz Abdul Razak Mahmud 55 tahun, Pegawai Penerbitan Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan pada pukul 3.25 petang, 21hb November 2001 di pejabat beliau di Perpustakaan Islam MAIK, Kota Bharu.

Ustaz Azhar Salleh, Pengetua MPI pada pagi Ahad, 24hb. Febuari 2002 di pejabatnya SMU(A) Maktab Pengajian Islam. Jalan Bayam Kota Bharu.

SENARAI TEMURAMAH

Datin Hajjah Che Hawa isteri Dato' Haji Ismail di rumah beliau di Kg. Sireh, Kota Bharu pada 8hb. Mac 2002 pada pukul 5.00 petang.

Dato' Haji Hasbullah bin Haji Hassan, Mufti Kerajaan Kelantan pada 5hb. Jun 2002 di pejabat beliau di Kompleks JAHEAIK, Lundang.

Dato' Muhd. Shukri bin Muhamad di pejabat Mufti Kerajaan Negeri Kelantan, Kompleks JAHEAIK, Lundang pada 2hb. Jun 2002.

En. Arifin bin Yusof, Pembantu Perpustakaan Akademi Pengajian Islam Nilam Puri, pada 18hb. Febuari 2002 di Perpustakaan Akademi Pengajian Islam Nilam Puri.

Encik Hasnan bin Haji Ramli, Pegawai Penyelidikan dan Penerbitan JAHEAIK di pejabat beliau di Kompleks JAHEAIK, Lundang pada 23hb. April 2002.

Encik Lukman bin Ibrahim, Pegawai Percetakan Pustaka Aman Press di pejabat beliau di Kota Bharu pada 25hb. Febuari 2002.

Muhamad Sahimi bin Jusoh, 53 tahun di rumah beliau di Kg. Cerang, Kota Bharu pada 1hb. Jun 2002.

Muhammad Yusof bin Leh 60 tahun di rumah beliau di Kg. Padang Landak, Besut Terengganu pada 22hb. April 2002.

Prof. Madya Datin Dr. Paizah binti Haji Ismail, pada 5hb. Mei 2002 di pejabat beliau di Akademi Pengajian Islam, Universiti Malaya.

Ustaz Abdul Razak Mahmud 55 tahun, Pegawai Penerbitan Majlis Ugama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan pada pukul 3.25 petang, 21hb November 2001 di pejabat beliau di Perpustakaan Islam MAIK, Kota Bharu.

Ustaz Azhar Salleh, Pengetua MPI pada pagi Ahad, 24hb. Febuari 2002 di pejabatnya SMU(A) Maktab Pengajian Islam. Jalan Bayam Kota Bharu.

Ustaz Muhammad bin Jusoh, Imam masjid Kg. Sireh, Kota Bharu pada 23hb. April 2002 di Perkarangan masjid Kg. Sireh.

Ustaz Muhammad Yunan bin Mahmood di rumahnya di Kota Bharu pada 25hb. April 2002.

Ustaz Nik Abdul Kadir bin Haji Nik Muhammad di Masjid Pasir Pekan pada 21hb. April 2002.

Ustaz Yaakob bin Haron, guru dan murid tua MPI di SMU(A) Maktab Pengajian Islam, Jalan Bayam, Kota Bharu pada 23hb. April 2002.

YB. Ustaz Ibrahim Mahmod 55 tahun pada 28hb. April 2002 jam 5.15 petang di rumah beliau di Kg. Batu Mengkebang, Kuala Krai.

Yusof bin Mat Sah, 72 tahun di rumah beliau di Kg. Bukit Awang, Pasir Puteh pada 26hb. April 2002.

Zawiah binti Haji Yusoff di rumah beliau di Kg. Gong Kemuning, Pasir Puteh pada 26hb. April 2002.